

Prolog: Červen 1566 – červenec 1567

Skotské království

Hrabství Edinburghshire, Edinburgh

NASTAL večer, 19. června 1566, a královna Marie Stuart, jež, ač jako vládkyně skotská vládla, verzi francouzskou jména svého používala, seděla v posteli u sebe v komnatách v Edinburghském hradě, v náručí držíc děťátko, jež se jí ten den narodilo, ačkoliv slehnutí vůbec lehce neprobíhalo, vyčerpalo ji, přesto však štěstí pociťovala a z chlapce malého oči spustiti nedokázala. Rozhodla se jej na počest otce svého zesnulého, krále Jamese V., pojmenovati.

„James Stuart, vévoda z Rothesay,“ promluvila. „Veliký osud tě čeká. Ne pouze skotským, nýbrž i vládcem anglickým se staneš. Jednou získáme trůn Elizabethin. Věřím tomu. Na něj nárok máš, třebaže prastrýc můj, král Henry VIII., nás z následnictví vyňal. Jsi prapravnukem Henryho VII. jak ze strany mé, tak i z otcovy, víš? Pocházíš z krve nejen Stewartů, ale i Tudorů. A Elizabeth bezdětná jest, v tomto jsem ji převýšila.“

Panovnice políbila synka svého na čelo a následně jej předala kojné, aby jej nakrmila a pak chůvě odnesla, poté se do polštářů položila, a jelikož se unaveně cítila, zanedlouho usnula.

Hrabství Stirlingshire, Stirling

O přibližně roku půl později, 17. prosince 1566, se na hradě Stirling křtiny vévody z Rothesay konaly. K nelibosti velké bratra Mariina polorodého, Jamese Stewarta, hraběte z Moray, a šlechticů dalších, v obřadě katolickém proběhly. Nelíbilo se jim to hlavně proto, že ve Skotsku se kalvinismus vyznával.

„Já jsem katolička, a syn můj se též jím stane,“ pronesla vladařka, když se ji hrabě z Moray snažil ke změně názoru přemluvit.

„Církev skotská ale reformovaná jest. Ty od víry své odstoupiti nechceš, budiž – Však domnívám se, že jakožto královna bys měla víru země své přijmouti. – leč Jimovi z lardů nepřátelé nečín,“ odvětil, ale ona jej neposlouchala.

Za kmotry princovi šli: vládce francouzský, král Charles IX., jehož John III., hrabě z Ligny, zastupoval; panovnice anglická, Elizabeth, repre-

zentována Francisem Russellem, druhým hrabětem z Bedfordu; a Emmanuel-Philibert, vévoda ze Savoje, jenž místo sebe velvyslance Philiberta du Croca poslal, a pokřtili jej jako Jamese Charlese.

Hrabství Edinburghshire, Edinburgh

O měsíc a týdnů tři později, 10. února 1566, utrpěl následník trůnu ztrátu první. Otce jeho, Henryho Stuarta, zavraždili ve Starém proboštském domě v Kirk O'Field v Edinburghu. Ten den ráno tam prach střelný vybuchl a krále a sluhu jednoho mrtvé v sadu nedalekém našli, v důsledku exploze ale nezemřeli, někdo je buď udusil, nebo uškrtil.

Hrabě z Moray – a taktéž mnoho pánů vznešených – okamžitě Jamese Hepburna, čtvrtého hraběte z Bothwellu, o němž věděl, že miluje Marii, začal vinit. I ji samotnou podezřival, a to zejména kvůli domněnce, že také vůči hraběti z Bothwellu něco cítí. On sám však mezi pachatele možné rovněž patřil, protože všeobecně známo bylo, že Henryho nenávidí, stejně jako James Douglas, čtvrtý hrabě z Mortonů. Nakonec ale lidé obecně za odpovědného pouze hraběte z Bothwellu považovali a 12. dubna 1567 se konal soud jeho. Na žádost otce královna, Matthewa Stewarta, hraběte z Lennoxu, jej soudil parlament. Matthew chtěl odklad soudu, aby mohl důkazy o vině hraběte z Bothwellu získati, což mu nepovolili, a tak Jamese Hepburna, za nepřítomnosti hraběte z Lennoxu a bez důkazů proti němu předložených, po procesu sedmihodinovém obvinění všech zprostili.

Hrabství Stirlingshire, Stirling

O jedenáct dní později se královna nacházela ve Stirlingu. Dorazila tam před dny dvěma, neboť toužila vidět syna svého malého, již desetiměsíčního, jehož v březnu Annabell Murray, hraběnka Mar, s níž se přátelila, a manželovi jejímu, Johnu Erskinovi, hraběti Mar, předala, aby jej na hradě vychovávali.

„Již, madam? Nezdržíte se déle?“ otázala se Annabell vladařky, s níž stála v komnatách princových a jež jí oznámila, že den následující ze Stirlingu odjede.

„Ráda bych, ale jest nutno se zítra zpět do Edinburghu vydati,“ odvětila dotazovaná a položila Jamese do kolébky. „Vyrazím hned z rána, nemusíte mne vyprovázeti, avšak brzy Jima opět navštívím.“

„Jak si přejete, Vaše Milosti.“

Hrabství Edinburghshire, Edinburgh

Panovnice přesně, jak se rozhodla, hned den druhý po rozhovoru s hraběnkou Mar, Stirling opustila, přesto se do Edinburghu až téměř za týdný dva navrátila. Cestou totiž potkala hraběte z Bothwellu, jenž na hrad Dunbar ji odvedl a s nímž do města hlavního přijela. O devět dní později, 15. května, se za něj v opatství Holyrood provdala. Svatba jejich – během níž nad branami paláce visely verše z Ovidia: *Mense malas maio nubere vulgus ait.*¹ a lidé si šuškali: „Chlípníci žení se v měsíci květnu.“ – se podle obřadů protestantských konala a královna při ní ženichovi svému titul vévoda z Orkneji udělila.

Marie věřila, že sňatek její jest podporován šlechtici, leč mylila se. Všechny, katolíky – Ti navíc považovali svazek za neplatný, protože rozvod Hepburnův neuznávali. – i protestanty, hlavně nejvíce šokovalo, že vzala si muže obviněného z vraždy chotě svého předchozího.

Hrabství Stirlingshire, Stirling

O ničem z toho však syn vladařčin ani ponětí neměl. Stejně jako nevnímal, když ještě tentýž měsíc do Stirlingu zavítal vévoda z Orkneji, jenž jej chtěl z hradu odvézt, proti čemuž se hrabě Mar postavil.

„Uvědomte si, laskavě, s kým hovoříte. Jsem panovníkem vaším!“ vztekal se manžel Mariin, leč ničemu tím nepomohl. Hrabě Mar se přesvědčiti nenechal.

„Její Milost si přeje, aby princ zůstal zde, a dokud od ní neuslyším nebo neobdržím potvrzení písemné, že do Edinburghu jej s vámi smím poslati, tak vám jej prostě nevydám.“

Vévoda s hrabětem ještě chvíli vedl spor, ale nakonec se vzdal, vyhoupl se do sedla oře svého a rozhněvaně odcválal pryč.

„Dobře, že jste mu jej nedal,“ objevila se za Johnem žena jeho, „kdoví, co by s ním, s chudákem, udělal. Člověku tomu naprosto nedůvěřuji.“

„Já taktéž ne. Nechápu, co to tu Marii napadlo. Vzítí si jej! Vraha chotě svého!“

Hrabství Haddingtonshire, Carberry Hill

Dny následující byly pro všechny napětí plné. Dvacet šest skotských *peerů* totiž proti vládce a vévodovi z Orkneji armádu shromáždilo a 15. června se s nimi a se stoupenci jejich na poli bitevním u Carberry Hill setkali.

¹ *Prostý lid říká, že je špatné se ženit v měsíci květnu.*

Příznivci královniny nesli prapor lva skotského, protivníci její transparent, jenž scénu vraždy Henryho Stuarta a Jamese malého plačícího znázorňoval a na němž stálo heslo: *Sud' a pomsti mou věc, ó Pane.*

Nakonec se ale nekonala bitva žádná, protože během vyjednávání mezi stranami oběma se síly vladařčiny zmenšovaly, jak muži dezertovali, ona sama se pak vzdala a vévoda z Orknejí uprchl.

Hrabství Kinross-shire, jezero Loch Leven

O měsíc a devět dní později, 24. července, seděla Marie v posteli v komnatě na hradě Loch Leven a přemýšlela. Poté, co kapitulovala, ji šlechtici odvezli do Edinburghu – Tam ji davy, příjezd její sledující, odsoudily jako cizoložnici a vražedkyni. – a v noci následující ji uvěznil v Loch Levenu, kde před dny třemi potratila. Čekala dítě s vévodou z Orknejí, s nímž ležela v Dunbaru ještě předtím, než manželé se stali.

A nyní jsem ztratila i korunu, pomyslela si, neboť od ní před chvílí odešli lardi, jež donutili ji ve prospěch syna jejího malého, teprve třináctiměsíčního, abdikovati.

Hrabství Stirlingshire, Stirling

Korunovace Jamesova o pět dní později v kostele Holy Rude ve Stirlingu proběhla. Trvala celkem hodiny tři a kázání při ní reverend John Knox vedl, krále držela hraběnka Mar, hrabě z Athollu nesl korunu čestnou, hrabě z Mortonů žezlo a hrabě z Glencairnu meč.

Biskup z Orknejí vládce pomazal a hrabě z Athollu mu položil korunu na hlavu. Hrabě z Mortonů následně jménem vladařovým přísahu korunovační pronesl, čímž proces skončil a hraběnka Mar odnesla monarchu zpátky na hrad, kde jej od té doby podle pravidel církve skotské vychovávali, navzdory tomu, že matka jeho jej jako katolíka pokřtiti nechala.

Během obřadu se také přečetly tři listiny. První z nich svěřovala regentství v období nezletilosti panovníkovi do rukou hraběte z Moray, ve druhé se královna Marie vzdávala koruny a království a třetí jmenovala radu, jež vládnout spolu s hrabětem z Moray měla.

Kapitola 1.: Přítomnost: srpen 1614

Anglické království

Hrabství Northamptonshire, Apethorpe

„KDO jest ten chlapec v modrém?“ otázal se král James VI. a I. společníků svých dvou, sira Francise Bacona a Johna Grahama, čtvrtého hraběte z Montrose. Muže mladého, s vlasy kudrnatými, kaštanově hnědými, nakrátko střiženými, si teprve před chvílí všiml, uchvátil jej však natolik, že více se na nic jiného soustředit nedokázal, ani na lov probíhající, ježž on sám pořádal.

„George Villiers, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl John, šlechtic vysoký s očima zelenýma a vlasy mírně vlnitými, ebenově černými, jenž stejně jako panovník měl přízvuk skotský. „Syn venkovského gentlemana zesnulého, sira George Villierse.“

Vládce pohlédl na objekt zájmu svého a pak opět na hraběte z Montrose. „Podle toho, v šatu jakém oděn jest, pochybuji, že by pocházel z poměrů bohatých.“ *Byť v tom stále vypadá velmi krásně.*

„No, po smrti sira Villierse se rodině jeho příliš nedaří.“

„Rozumím.“ Vladař zrak zpátky na George upřel, ten po chvílce se otočil, a když uzřel, kdo se na něj dívá, zrudl a zase se odvrátil. On ale se sledováním nepřestal. Sice věděl, že nezdvouřile jedná, leč pomoci si nedokázal. Pozorovaný se po době nějaké ještě jednou ohlédl, takže se usmál, čímž způsobil, že znovu zčervenal. *Musím jej poznati.* „Chci se s ním seznámiti!“

„Ihned se pro něj vydám, Sire,“ odvětil Francis, muž postavy menší, černooký, s vlasy rovnými, tmavými, skoro až černými, a plnovousem, než však slova svá mohl v činy proměnit, James řekl:

„Ne, počkati! Přiveďte jej k potoku, tam se s ním setkám.“

„Jak si přejete, Vaše Veličenstvo.“ Sir Bacon sklonil hlavu na znamení poklony a rozjel se úkol splnit.

George pozoroval přítele svého, Johna Eliota, mladíka vysokého, hnědovlasého, jenž na káň prolétající střílel, a přemýšlel. Na lov jej prokurátor generální Anglie a Walesu, sir Francis Bacon, pozval, ačkoliv on nechápal proč.

Vždyť pouze člověk obyčejný jsem, nevynikám ničím zvláštním, z důvodu jakého mne sem tedy vzal? zeptal se sám sebe již poněkolikáté, odpověď ale stále nenalézal. Potěšilo jej to však. Lhal by, kdyby opak tvrdil, jelikož obvykle se událostí takovýchto neúčastnil. Naposledy před lety dvěma ve Fran-

cii, kde tehdy roky dva ve společnosti Johnově strávil a kam odjel na přání matčino. Chtěla, aby se naučil způsobům vybraným, také se tam zdokonalil v šermu a v tanci a získal znalost jazyka francouzského.

George se ohlédl, neboť si uvědomil, že pozorován jest, a uviděl muže staršího, s vousy a vlasy hnědými, oblečeného v šatu černém, draze vypadajícím, panovníka samotného. Zrudl a obrátil se zpět, pohled monarchův ale na sobě cítil dál. *Proč takto pohlíží na mne? Neznáme se a nezdvořilé jest upřeně na lidi cizí zírati. Copak si vědom toho není?*

Snažil si vladaře nevšímát a soustředit pozornost svou na Johna, jenž šel pro káně úspěšně sestřelené, jenže marně, nakonec se na něj opět podíval. Vládce se usmál, v důsledku čehož znovu zčervenal a otočil se dopředu právě ve chvíli, kdy se John vrátil s úlovkem svým, jež mu ukazoval s radostí v očích oříškově hnědých a výrazem hrdosti ve tváři. „Výborně,“ pochválil jej, když vtom jej najednou oslovil sir Bacon, což způsobilo, že sebou trhl leknutím. „Můj pane?“

„Omlouvám se, neměl jsem v úmyslu vás vyděsiti, jsem zde jen proto, abych vás odvedl k potoku. Chce se totiž s vámi setkati král.“

George vykulil oči. „Co prosím?“

„Ano, jest tomu tak, přeje si vás poznati. Pojedme tedy, nechati jej čekati příliš dlouho nezdvořilé jest.“

„Já... já ji-jistě...“

„Nemusíte se ničeho obávat.“

„Ne? Vždyť se poprvé setkám s Jeho Veličenstvem.“

„Já vím, avšak věřte mi, on člověk hodný a milý jest.“ Prokurátor generální se na muže mladšího povzbudivě usmál a rovněž jako on pobídl koně k chůzi, přičemž přemýšlel. Velmi dobře si uvědomoval, že záměry, jež se spojenci svými, ohledně Jamese a George vymyslel, jsou vůči nim nespravedlivé, ale nešlo činiti jinak. Potřebovali monarchu z vlivu hraběte ze Somersetu dostati a George za patřičného k účelu tomuto považovali. Byl totiž přesně dle vkusu panovníkova: mladý, krásný a chytrý.

I já sám bych jej chtěl poznati důvěrněji, přiznal v duchu, leč nahlas slova tato nevyjádřil, ani nesměl. Navenek vždy lásku pohlaví stejného odsuzoval a nemohl si skandál veřejný dovoliti, kdyby pravda napovrch vyplula. Navíc, pakliže by s Georgem spal, podvedl by choť svoji milovanou, což by si nikdy neodpustil. V tomhle netoužil napodobovat vladaře, jenž královnu neustále podváděl, čemuž on nerozuměl. Podle něj si od manžela chování takovéto nezasloužila. Nyní by se však dalo říci, že mu v nevěře napomáhám. Jenže nelze konati odlišně. Jedině přítomnost milence nového způsobí pád Somersetův.